

A PERTHAMBOY-I SZTRÁJK.

A gazdasági válság kapóra jött a kapitalistáknak, hogy a munkások béreit, kiknek ellenálló képessége a legtöbb helyen ugyanis semmivel egyenlő, még lejjebb szorítsák, az amugy is végtelenül kiszákmányolt munkaerőt még inkább kiszákmányolják. Egyik gyár a másik után hivatkozott a "rossz idők"-re s szoritották le a munkabéreket anélkül, hogy munkásaik még csak tiltakozni is mertek volna ellene.

A jó alkalmat megragadó gyárak közé tartoztak a perthamboy-i és a keasbey-i téglagyárak is. A nyomorúságos, dollár ötven sentes, dollár harmincötletes munkabéreket leszorították napi egy dollárra, kilencven centre. Könnyen tehetők. A munkásoknak nagyobbakra magyart, tót és lengyelajkú bérrabszolgáknak, még csak fogalmuk sem volt a szervezkedésről, az összetartásban rejelő erőről. A papok és a hazafias vezérek markáiban még csak hallani sem akartak a munkásmozgalomról. Föltétlenül ur volt fölöttük egyrészt a gyáros, másrészt a csuhás. Amit a gyáros megengedett nekik, elnyelte a papzsák. S azt hitték, hogy ennek így kell lenni.

Közlekedett egy esztendői krízis után az elnök választás. A gyárosok, éveken át bevált fogásaik szerint, kihírdették, hogy ha a nagytöke jelöltjei győznek, visszaállítják a régi munkabéreket. Ezt ígérték a perthamboy-i téglagyárak is. Megígérték a munkásoknak, hogy ha Taft győz, a munkabérek ismét fölemelk a másfél dollárra. S a munkások bíztak a kapitalista ígéretekben, mint ahogy az nem is volt másként várható papi nevelés alatt álló öntudatlan munkásoktól.

Száz meg száz munkás család várta szorongó szívvel a republikánusok győzelmét s ennek következtében a másfél dolláros napszámot.

Taift győzött, azonban a perth amboy-i téglagyárak munkásainak fizetése nem változott. Hiába várták a kapitalisták ígéreteinak bevezetését, mint ahogy hiába várja sok más ezer munkás szerte szélylyel az Egyesült Államokban. Azt tudták, hogy mit ígérték a gyárosok, most keserű tapasztalatok árán tudták meg, hogy az ígéretek miként szökték bevaltani.

Hét téglagyár munkásai hagyták abba a munkát, követelve a választás előtt tett ígéretek bevaltását. A kapitalisták deputy sheriffekkel s a miliciával felelték. Magasabb munkabér helyett golyóval fizettek. A perth amboy-i munkásoknak alkalmuk volt megtanulni, hogy miként bizzanak a kapitalista ígéretek bevaltásában. Csak hogy drága áron, vérük hullásával jutottak e tanulsághoz.

A perth amboy-i munkások kiömlött vére a hazafias vezérek és papok lelkére szárad, ha nem is bántja érte a lelkiismeret őket. Az ő nevelésüknek eredménye a munkás, ki ellenlégye a szervezetenek, a munkásmozgalomnak, ki uralmuk alatt állattá süllyed, ki tehetetlenül, huzza a jármót s ha türelmét veszíti, áldozatul esik a saját tudatlanságának, a kapitalisták provokálásának. Az ő nevelésüknek eredménye a munkás, ki csak a két végletet ismeri: vagy a föltétlen megalázkodást vagy a dühnek kitörését.

S esuhásokhoz, hazafias vezérekhez méltó a szerep, melyet most játszanak. A gyáros nagyon jól tudja, hol keresse természetesen szövetéségeit. Elsősorban jön természetesen a katonaság. Perth Amboyt elzárta a milícia. Azután jönnek a papok. A lengyeleknek a lengyel pap, a magyaroknak a magyar pap s segítségére siet a patent hazafi, Perényi Béla, (ki né ismerné az uri embert?) s keneteljes beszédekkel intéznek a sztrájkolókhöz a gyárigazgatókkal együtt, természetesen a rendőrség védőszárnyai alól, jól ismervén saját neveltjeiket.

S igekeznek "meggyőzni" a munkásokat. Érvelnek: Igaz, hogy Taft győzött, ebből azonban még nem következik, hogy a gyárosok bevaltsák ígéreteiket, mert Taft még nem foglalta el az elnöki széket. Március negyedikéig még szélütést is kaphat. Menjének vissza csak dolgozni s bizzanak a gyárosok jóakarátában. A gyárosok barátai a magyar munkásoknak (vagy ha a lengyeleknek szól az érvelés, hát a lengyeleknek) és így tovább.

A nótá vége az: Dolgozzanak tovább éhbéért, mert ha nem használna a szép szó, itt a milícia.

Töről-időre megkísérlettük a perth amboy-i munkások szervezését. Sikertelenül. A papi maszlagtól elbódult proletár nem volt képes megérteni a munkásmozgalom célját, nem érte az osztálytudatát. A mindennap kenyérért folytatott küzdelemben természetesen, hogy nem

az értelem, hanem a vak indulat irányítja. Természetes, hogy a nyers erőszaknak kétélű fegyveréhez folyamodik, melylyel önmagát sebzí meg.

Nem ítéljük meg őket ezért. Tudatlanságuknak nem ok az okai. Oka a papi és hazafias maszlagolás, melynek kiirtása a mi földadatunk. Nehéz földadat, de előbb-utóbb sikerülni fog. A perth amboy-i sztrájk véres tanulságai előfogyják segíteni a fölvilágosítás nehéz munkáját.

A KAPITALISTA OSZTÁLY.

(A proletáriátus.)

— Irta: Kautsky Károly. —

Amerikai viszonyokhoz alkalmazva átdolgozta: Dániel De Leon.

Azokban az országokban, ahol a kapitalista termelési rendszer uralkodik, mint az Egyesült Államokban, a nép tömege a proletárok helyzetébe süllyed, vagyis azoknak a munkásoknak helyzetébe, kik oly mértékben fosztattak meg a termelés eszközeitől, hogy egymagukban nem tudnak termelni s az éhhaláltól, ha menekülni akarnak, kénytelenek áruba bocsájtani egyetlen birtokukat — munkaerejüket. Tulajdonképpen ehhez az osztályhoz tartozik a kistermelőknek, kisbirtokosoknak többsége is, kiknek kisbirtoka inkább fátoly a függés és kiszákmányoltatás el-takarására, semmint eszköz ennek elhárítására: a leggyengébb szellő képes e fátolyt elleb-benteni.

Ez osztály fölött áll a birtokosok egy kis csoportja, — a kapitalisták és nagybirtokosok, — kik a termelés legfontosabb eszközei, az élet legfontosabb forrásai fölött rendelkeznek, kizárólagos birtokában vannak azon eszközöknek, melyek erőt s lehetőséget nyújtanak nekik a tulajdonnal nem rendelkező osztály leigázására s kiszákmányolására.

Míg a nép többsége egyre mélyebb nyomorba s inségbe süllyed, a kapitalisták és birtokosoknak e kis csoportja kisajátítja mindazon előnyöket, melyeket a természet nyújt kiadváltépek a természetudományok előrehaladása és gyakorlati alkalmazása által.

Vizsgáljuk közelebbről a kiválasztottaknak e csoportját: lássuk, mily szerepet játszanak a társadalom gazdasági életében s mily hatással vannak a társadalomra?

Kereskedelmi-, uszora- és ipari töke.
Háromféle töke van: kereskedelmi töke, uszoratöke és ipari töke. Ez utóbbi a legifjabb; nincs annyi száz éves, mint amennyi ezer éves a két első, de a három testvér közül a legifjabb fejlődött leggyorsabban, sokkal gyorsabban, mint az idősebbek, míg végre óriássá vált s az előbbieket leigázta s szolgálatába kényszerítette.

Klasszikus formájában a kistermelés nem függött a kereskedelemtől. A földmivelés és a kézműves képes volt a termelés eszközeit, amennyiben szükséges volt, egyenesen annak-előállításától megszerezni; továbbá termékeiket el tudták adni egyenesen a fogyasztónak. A kereskedelem a gazdasági fejlődés kezdetleges fokán inkább a fenyőzés igényeinek kielégítésére szolgált. Nem volt szükséges sem a termelés előmozdítására, sem a társadalom fenntartására.

A kereskedelem viszonya a kapitalista termelő rendszerhez.

Azonban a kapitalista termelés kezdettől fogva rávált utalva a kereskedelemre s viszont a kereskedelemnek egy bizonyos fejlődési lépésről kezdve szüksége volt a kapitalista termelésre, hogy tovább fejlődjen. Minél messzebbre terjedt s minél uralkodóbbá vált a kapitalista termelés, annál szükségesebbé vált a kereskedelem fejlődése az egész gazdasági életre. A kereskedelem ma nem csupán a fölöslegre s a fenyőzésre szorítkozik. A termelés egész rendszere, sőt a kapitalista ország népének létfenntartása függővé vál a kereskedelemnek szabad s gátolatlan működésétől. Ez egyike azon okoknak, melyek ma a háborút pusztítóbbá teszik, mint valaha. A háború bizonyos mértékben megakasztja a kereskedelmet, ami egyenlő a termelés megakasztásával, a gazdasági élet megzavarásával s nem kevésbé káros, mint az a pusztulás, melynek a harcmező a színtere.

Az uszora viszonya a kapitalista termelő rendszerhez.

Amily fontos a kereskedelem fejlődése, épp oly fontos az uszora fejlődése is a kapitalista termelő rendszerben. A kistermelés idejében az uszoras egyszerűen pióca volt, ki hasznát huzott másoknak szerencsétlenségéből, vagy

könnyelműségéből. A pénz, melyet másoknak kölcsönözött, szabályszerint nem a termelés céljait szolgálta. Ha például a nemes vett kölcsön pénzt, lakomákra, fényűzésre fordította; ha a kisbirtokos vagy kézműves vett föl kölcsönt, rendszerint azért vette, hogy az adókat megfizesse. A termeléshez eredetileg nem volt pénzre szükségük. Ha nem voltak a termelés eszközeinek birtokában, csere útján szerezték meg. Akkoriban a kamatot erkölstelenségen használnak tartották s általában elítélték.

A kapitalista termelő rendszerben másként alakultak a dolgok. A pénz a kapitalista ipar alakításának, munkaerő megvásárlásának s kiszákmányolásának eszköze lett. Mikor az adókat megfizesse. A termeléshez eredetileg nem volt pénzre szükségük. Ha nem voltak a termelés eszközeinek birtokában, csere útján szerezték meg. Akkoriban a kamatot erkölstelenségen használnak tartották s általában elítélték. A kapitalista termelő rendszerben másként alakultak a dolgok. A pénz a kapitalista ipar alakításának, munkaerő megvásárlásának s kiszákmányolásának eszköze lett. Mikor az adókat megfizesse. A termeléshez eredetileg nem volt pénzre szükségük. Ha nem voltak a termelés eszközeinek birtokában, csere útján szerezték meg. Akkoriban a kamatot erkölstelenségen használnak tartották s általában elítélték.

Ez átalakulással egyidejűleg a kamatozó tökének folyása is csodálatos változások ment át. A pénz, melyet azelőtt az uszoras pénzeszekrényben fölhalmozott, ezen csatornán át nem a kapitalisták kezébe folyt. Ma pedig ezen csatornán át nem a kapitalisták kezéből folyik a pénz az uszorasok pénztárába, a hitelintézetekbe, ahonnan aztán a kapitalisták rendelkezésére bocsájtják. A hitel, ugy mint azelőtt, ma is eszköz, melynek segítségével azok, kik nem kapitalisták, — akár van birtokuk, akár nincs, — a kamattízestek áldozataivá lesznek. Ezen-fölül hatalmas eszköz arra, hogy a nem kapitalisták különböző osztályainak birtoka tökévé alakítsák át a különböző nagy intézetek vagyonától kezdve le a napszámosok filléreig.

Diésérik a mai hitelintézeteket, bankokat, hogy a családnyoknak, napszámosoknak, mezei munkásoknak megtakarított pénzt tökévé alakítják át s így ezeket kapitalistáká teszik. Pedig e pénzek ilyenforma összegyűjtésének egyetlen célja az, hogy a kapitalistáknak több töké álljon rendelkezésére, hogy e termelési rendszer gyorsabban fejlődjen a kapitalistáknak nyújtott kölcsönök által, ami viszont pusztulást jelent a bémunkásoknak és kistermelőknek.

Amily arányban fejlődik a kapitalista rendszer, oly arányban hanyatlak a kistermelő, vesztí a bémunkás munkáját, hanyatlak a munkásosztály helyzete s szaporodik a proletáriátus. (Folytatjuk.)

A PROSPERITÁS TANUBIZONYÁGA.

Munka nélkül lévén (de régi nótá ez) Rupert Patsch, negyvenöt éves, élete javában lévő vasmunkás gázal kísérelte meg kioltani saját életét, Ave. A. 159. szám alatti lakásán.

A kísérlet sikerült és nemsokára egy újabb sírkő fogja hirdetni a béállott nagy prosperitást.

SZEMÉLYI HIR.

Mint az "Amerikai Magyar Református Egyesület" South Bendben megtartott közgyűlésének a "Reformátusok Lapja"-ban közölt jegyzőkönyvéből értesülünk, Kavecky Ferenc, az Amerikai Magyar Szocialista Szövetség központi ellenőrző bizottságának elnöke, ki a közgyűlésen küldött volt, dícséretes buzdóságot fejtett ki az egyház érdekei körül.

OSZTÁLYOK ÉS BIZALMIFÉRFIAK FIGYELMÉBE.

Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség 1908 december 13-án, vasárnap délután a Népakarat szerkesztőségében BIZALMIFÉRFI ÉRTEKEZLETET tart.

Tekintettel arra, hogy nagyon fontos szövetségi ügyek kerülnek tárgyalás alá, fölkerjük különösen a közfelfkő osztályokat, hogy bizalmiférfiaikat szigoruan utasítsák az értekezleten való feltétlen megjelenésre.

Ugyisint fölkerjük szövetségünk minden osztályát, hogy esetleges indítványaitkal minél előbb küldjék be a központi titkársághoz. Elvtársi tövézlettel a Központi vezetőség.

Egyről másról.

INGÓ OSZLOPOK. — MI ÉRTÉKESEBB. — KAPITALISTA FILANTRÓPIA. — SZENT A BÉKE. — CARNEGIE ÉS A VÁMKÉRDÉS.

Egyre szaporodnak a jelek, melyek a töké termelési rendszernek közelgő bukására utalnak. A töké termelés gazdasági életének egyre gyakoribb s mélyebbre ható zavarai mellett mindinkább inognak azok az oszlopok is, melyeken a mai társadalom nyugszik.

A multkor említettük, miként ismeri föl az egyház azt a tényt, hogy talaját márt nagyrészt elvesztette a munkásosztály között s így nagyon is megbízhatatlan támasza már a mai társadalomnak, az Egyesült Államok statisztikai hivatala pedig most számol be a társadalom másik támaszának, a "család"-nak zülleséről.

Azt tudjuk, hogy a termelés rendszerének változásával változni kell a családi viszonyoknak is, jelenlegi formájukban nem maradhatnak meg. Tökéletesebb termelési rendszer alatt tökéletesebbé kell válni a nemek egymáshoz való viszonyának is. Egy tényt mindenestre igazol ez a statisztikai kimutatás. Minél fejlődtebb egy országban a kapitalizmus, a családi élet mai formája annál inkább pusztulóban van.

Az Egyesült Államokban 1887-től kezdve 1906-ig nem kevesebb, mint 945.625 válópör végződött a házasság elválásásával, vagyis minden százezer lélekre 73 elválással végződött válópör esik.

Öt kerületre osztván föl az Egyesült Államokat, az elválások a következőleg oszlanak meg: Az észak atlanti kerületben 142,920

A déli atlanti kerületben 58,603

Az északi közép kerületben 434,476

A déli közép kerületben 220,289

A nyugati kerületben 89,337

Azonban ezek a számok még nem adják hü képét a valónak. Nem számolnak be azokról a válópörökről, melyekben a törvényszék nem választotta el a házasságot, nem számolnak be azokról a házasságokról, melyek a nő és férfi elválásával végződtek anélkül, hogy válópört indítottak volna, nem számolnak be azokról a házartásokról, melyek minden másnak inkább nevezhetők, mint családi életnek.

S még így is megdöbbentő az eredmény. Minden százezer lélekre 73 válópör azt jelenti, hogy minden 12 házasság közül 1 válással végződik. Ezzel szemben azelőtt negyven esztendővel minden 500 házasság közül csak 1 végződött elválással. Tehát a kapitalizmus fejlődésével ugyancsak lépést tartott a családi élet züllesége.

Még egy érdekes adatot tartalmaz a statisztikai hivatal kimutatása. A válópörök kétharmad részét a nők indították s ezen válópörök oka majdnem kivétel nélkül az volt, hogy a férj nem volt képes kellőképpen gondoskodni a családj fenntartásáról.

Vagyis a válópörök legnagyobb részének tisztán gazdasági oka volt, mely viszont szoros összefüggésben van a kapitalista termeléssel. Igazolja ezt az a körülmény, hogy a kimutatás szerint minden gazdasági válságnak a házasságkötések számának csökkenése s az elválások számának növekvése volt kísérője.

A kapitalista rendszer önmagát és saját intézményeit pusztítja el. A statisztikai hivatal jelentése egyik legnagyobb bizonyítékka ennek.

Pennsylvániában kiütött a marhavász. Az érintett kerületek hatóságai rögtön munkába léptek. Rengeteg munkát s összeget fordítottak a baj elhárítására s a vész terjedésének megállítására. Nemcsak a községi hatóságok, hanem az állami hatóságok, sőt a szövetségi kormány illetékes körei is rögtön munkába léptek. Szorgos vizsgálat alá vették nemcsak a tenyésztőtelepeket, hanem a vágóhidakat s a kikötőket is, sőt kiterjedt a vizsgálat a délamerikai importokra is. A munkának volt is eredménye. A baj terjedését sikerült megállítani s az állattenyésztők szabadabban lélegezzenek. Nem suttja őket jelentékeny veszteség.

Az Egyesült Államokban évenként egyre-másra háromszázezer ember pusztul el tüdővészből. De azért nem hallunk a hatóságok lázas tevékenységéről, hogy az emberek e pusztító rémnek utját szegjék. Nem vizsgálják a gyáraknak s a bérkaszárnnyáknak egészségi viszonyait, legfeljebb az orvosok tartanak kongresszusokat, ahol megállapítják, hogy a tüdővész tényleg tizedeli az embereket. Azonban az érlely munkának nincs nyoma sem.

Azt hisszük nem nehéz megadni a helyes feleletet a kérdésre: Mi értékesebb? Az emberélet-e vagy a marhák élete? ***

John D. Rockefeller, az olajtrust elnökét John D. Archbold, a trust alelnöke követte a tanuk székében. Ugy látszik, hogy az elnök és az alelnök megállapodtak, miszerint nemcsak a trust ügyeinek lebonyolításában, hanem a trust mellett teendő tanuskodásban is megosztják a munkát. Rockefeller földadata volt, hogy tanulságos előadásokat tartson az ipar fejlődéséről, míg Archbold humoros következtetésekkel szórakoztatja a publikumot.

Kideríti, hogy az olajtrust tiszta emberszeretből alakult meg, az olajmágnások csak emberbaráti érzelmek vezették, mikor elhatározták, hogy a kistermelőket kiirtják s az olajipart centralizálják.

Előadásának lényege a következő:

1882-ben, mikor a tulajdonképeni olajtrust megalakult, úgy találták, hogy az olaj termelése, szállítása és szétosztása rendkívül rendszertelen. Egyes helyeken vagy egyáltalában nem lehetett az árut megkapni, vagy ha igen, oly árat kellett a fogyasztónak fizetnie érte, amilyen a kereskedő követelt. Egyetemes árról szó sem volt. Tehát elhatározták, hogy a fogyasztók javára egyetemessé teszik az árat a kistermelőknek kiirtásával. Ez sikerült is és azóta mindenki egyforma árat fizet az olajtermékekért — az olajtrustnak s az olajmágnásoknak az emberszeretet milliókat jövedelmezett.

Érdemes megjegyezni, hogy Archbold előadása alatt nem mosolyodott el egyetlen ember sem, valamint az ügyvédek, bírák, ügyészek sem nevettek egymás szemé közé.

Mig Rockefeller s Archbold tanuskodásából s az egész tárgyalásból kiderül, hogy az olajtrust oly kedvezményekben részesült a vasutársulatok részéről, melyek kétségtelemné teszük köztük a gazdasági kapcsolatot, a tökének centralizációját, e centralizáció nyíltan és vígan folyik a vasutársulatok között. Alig egy-két hónapja, hogy Harriman és Gould, a két vasutírály egyesítették érdekeiket s Morgannak, ki ezt az egyesülést létrehozta, sikerült a Harriman-Gould érdekekhez csatolni J. J. Hillnek s Miss Gouldnak vasutjait is.

Hill és Harriman elkecseregett ellenségek voltak hosszú időn át. Vasutvonalai élénk versenyben álltak egymással s e versenyre mindkét fél ráfizetett. Egymást tünkretneni nem bírták s Morgannak, kit mindkét félhez gazdasági érdekek fűztek, nem volt nehéz meggyőzni a két ellenfelet, hogy sokkal okosabb, ha a verseny helyett inkább egyesülnek.

Ugyanakkor rábírták Miss Gouldot is, hogy csatloljon a szövetséghez a Missouri Pacificet, mely önállóan utjában volt a Rockefeller-Harriman-Morgan-Hill szövetségnek.

Igy ami a vasutársulatokat illeti, nincs már messze az az idő, amikor a teljes centralizáció befejezett tény lesz.

Carnegie, ki csak a most föltolt választáson is huszezer dollárral páruolt a republikánusok választási alapjához, ugyancsak meglepte a republikánus politikusokat azzal a nyilatkozattal, hogy a vas- és acéliparnak többé nincs szükségé védvámra. Carnegie egyenesen a demokrata doktrínát fogadta el s nagyon jól tudja, miért? Nincs ország, ahol a vas és acél előállítás olcsóbbá kerülne, mint az Egyesült Államokban, tehát a vas- és acélipar nemhogy védelemre nem szorul, hanem a külföldön is megmérkőzik a versenynek.

S érdekes, hogy alig telt el néhány nap Carnegie nyilatkozata után, a kongresszusnak vámszabályozó bizottsága rájött arra, hogy a vas és acél vámarífiáját le lehet szállítani legalább 10—20 százalékkal.

Az összefüggés nagyon is világos Carnegie adománya, nyilatkozata s a bizottság új meggyőződése között.

GILLHAUS ÁGOST

A Szocialista Munkáspárt országos szervezője Baltimore-ban, a Schmidt-féle Hall-ban, (1011—1013 E. Baltimore St.) december 3-án "A kapitalisták kockázatait", december 4-én "Mit kell a munkásosztálynak tennie, hogy fölszabadítsa magát a bérrabszolgaság alól?", december 5-én "Szocializmus" címmel fölolvást fog tartani. Fölvívjuk ez előadásokra az angolul érő elvtársak figyelmét.

NÉPAKARAT

szocialista munkaslap.
A Szocialista Munkaspárt hivatalos közlönye.
Kiadja
Az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség
528 E. 6th Street, New York, N. Y.
Megjelen minden kedden és pénteken.
ELŐFIZETESI ÁR:
Égész évre \$3.00
Fél évre 1.00
Negyed évre 0.50
Európa 12 korona.
Egyes szám ára 2 cent.

Munk. Bet. Szov. hivatalos közlönye.
szerszövevel értekezni lehet hétfőn és szerdán 6-tól 8-ig.

NÉPAKARAT

Publ. by the Hungarian Socialist Labor Federation of America
528 E. 6th Street, New York, N. Y.
Ch. ROTHFISHER, National Secretary.
F. SONNENFELD, National Treasurer.

ISSUED EVERY TUESDAY AND FRIDAY.
SUBSCRIPTION YEARLY \$2.00
SINGLE COPIES 2c

Entered as Second-Class Matter August 28, 1907.
at the Post Office at New York, N. Y.

New York, Friday, Dec. 1, 1908

AZ IPARI UNIONIZMUS KÉRDÉSÉHEZ.

Az I. W. W.-ban lejátszódo eseményeket szerintem egyetlen szocialista sem hagyhatja figyelmen kívül. Véleményünk megnyilatkozása azonban nem szabad egyoldalúknak lennünk, mert az a fennálló helyzetet még inkább bonyolultabbá tenné.

Eddig két nyilatkozatot láttunk a Népakaratan. Trautmannét és Daniél De Leonét. E két nyilatkozat figyelmes átolvasása után a magam részéről a következőképp állítom föl következtetéseimet. Trautmann igazolni akarja, hogy a politikai klauzula elvetése nem jelenti azt, mintha az I. W. W. letért volna az osztályharc útjáról. Ebbeli ténykedés mellett hivatkozik a "Kommunisták kiáltványá"-ra és onnan hoz citátumokat. Szerintem, ez az eljárás lehet ügyesen alkalmazott taktika, de semmiben sem igazolja azt, hogy a politikai klauzula kihagyása miért volt szükséges. És mivel ezen tényre — és ez a fontos — kellő fölvilágítást nem nyújtott Trautmann levele, sőt tovább menve, a konvenció jegyzőkönyvéből sem nyertünk kellő és egyenes magyarázatot, kötelességünk az okokat keresni és ezek kapcsán következtetéseinket föllátni. Az a tény, hogy az indítvány az alapszabályok világos rendelkezése mellett sem került a konvenció előtt a hivatalos lapba, már magában véve magán hordja az indítványt tevők és a hivatalos lap szerkesztőségének rosszakarati intencióit, de különösen kéri a rosszakarati azon tényből, hogy a konvenciót megelőzőleg 14 nappal, Trautmann oly irányú körleveleket küldött szét, melyek a konvenció elhalasztását adták tudtul és később 4 nappal, ugyancsak Trautmann, újabb körleveleket küldött, melyekben a konvenció megtartását tudatja és kéri az osztályokat delegáltak választására. Hát mi ez, ha nem egyenes kijátszása annak, hogy a konvenció minden osztály képviseltesse magát. És ki merné azt állítani, hogy Trautmann és a "trick" csinálói nem készültek-e a konvencióra ugyanakkor, midőn "ök" körleveleket küldtek szét, hogy a konvenció nem lesz megtartva?

Tehát látjuk azt, hogy Trautmannék hatalmas munkát műveltek és mint minden hatalmas munkának meg van a maga rejtett célja, nézzük, mi célja lehet Trautmannéknak? Szerintem egyedüli céljuk az volt, hogy a politikai klauzula kidobásával egyidejűleg az I. W. W.-ból kitessekeljenek egy csoport olyan embert, akik a politikai harcra fölteljen hívei és azt szükségesnek tartják. Így vétek megszüadulni azon egynek, akiknek ellenőrzése alól ki akarták magukat vonni. Hogy ezen eljárásuknak milyen intenciók vannak, azt a később kialakuló fejlemények fogják bemutatni. Most csupán mint tény kellett megállapítani azt, hogy Trautmannék az ellenőrzés alól kívántak kibujni és inkább hajlandók magukat a kívülől jövő támadásoknak kitenni. Trautmannék számításainak és ravasz taktikájának tényleg meglett a kívánt eredménye, amilyenben a "kiváltak" kiváltak azon oknál fogva, hogy ők nem lehetnek tagjai oly szervezetnek, mely a politikai küzdelmet eldobja és így az anarchia felé halad.

Itt jutok el ahhoz, hogy dacára annak, miszerint Trautmannék cselekedetét elítélem, két-tőzötten kell elítélnem a kiváltakat mert kiváltak sikkal segédkezett nyujtanak Trautmannék eddig még rejtett céljaik keresztülviteléhez. Ilyen körülmények közt a fennálló helyzet nem a kiválást, hanem a bennmaradást követeli. De Leon maga mondja, hogy az "anarchisták" három konvenciót keresztül intézték támadásukat, míg végre most célhoz érték. Én sehogy sem tudom megérteni — szociáldemokraták

részéről — hogy egy vesztett csata után, miért kelljen a csatáról elvonulni, ahelyett, hogy az erők összegyűjtenék egy újabb csatára. A világ szocialista pártjai évezredek hagyományos szokásaival, így a mai egész társadalmi rendszerrel állnak szembe mint támadók és elveik győzelmét szentül hiszik, hiszen éppen ez adja a harchoz fokozottan szükséges erőt ekkor nem tudom megérteni, hogy miért kell éppen azoknak kiválni egy szervezetről, akik az elvített elvek harcosainak vallják magukat. A kiválásra nem lehet ok, hogy a szervezet elveikkel, fölfogásaikkal ellentétes elvi nyilatkozatot fogadott el. Más kérdés lett volna az, hogy ilyen szervezetbe, mint szocialisták bemenjünk-e. Azonban birni, irányítani egy szervezetet és mivel az velünk ellentétes elvi nyilatkozatot fogad el, azt ott hagyni, enyhén itélve gyávaaság. Abban a pillanatban, melyben a szenvedett vereség után — jött légyen az bármily "trick" útján létre — félrevonulunk, csak amellett bizonyít, hogy nem bízunk az általunk képviselt elvek vagy irányzat jogosultságában. A kiváltak pedig ezen bizonyítványt aligha akarnák maguknak kiállítani.

Tehát ezen szempontból nem ki, hanem be az I. W. W.-ba, hogy onnan kisorsítsuk azt az irányt, amely egyenes arculapsápa a modern munkásmozgalomnak. **Frankl Lipót.**

Az alulírottak a Népakaratan indított vitához elegendőnek tartjuk kijelenteni, hogy az I. W. W. határozottan ellenséges lábra helyezkedett a munkásosztály fölszabadtási munkálataival szemben, midőn megtagadta a politikai akció szükségességét. Mi azt tartjuk, hogy a munkások fölszabadtása csak a munkások műve lehet, még pedig úgy, hogy úgy politikai, mint gazdasági téren az osztályharc alapján szervezzenek.

Burkolódzon az I. W. W. bárminő köpenybe, mi tudjuk, aki nincs velünk, az ellenünk! A politikai eszköz a kor vívmánya, aki azt eldobja, magát a civilizáció határain kívül helyezi. Milliókra megy a proletárság azon száma, kik véres harcot folytatnak a politikai jogokért s mi nem vagyunk hajlandók utjukba gátat emelni. Minden más intézkedéseit a chicagói konvenciónak szocialistákhoz nem méltó eljárásnak bélyegezzük és elítéljük. Maradunk a konferencia hívei:

Parragh Ferenc, Martine Blitz, Smith Sándor, Czwein Gyula, Pittner Antal, Stefanik István, Csanyi Márton, Pallos Benedek, György Kirélla, Kala Sándor, Rosner József, Weisz József, Kovács János, Fenyves József, Kovács Jenő, Véljacsik Pál, Miskovics Máttyás, Berki Kálmán, Máttyás Mihály, Keszár János, Schwartz Lajos, Medgyesy Kálmán, az Amerikai Magyar Szocialista Munkás Szövetség chicagói (XIX.) osztályának tagjai.

HÁT NINCSEN PROSPERITÁS?

"Az ipar nagy kapitányai azt mondják, hogy elérkezett a jólét ideje. Válogatott emberek, akik abban a helyzetben vannak, hogy számíthatják az Egyesült Államok anyagi helyzetének érveréseit 1909-re, jó idők elérését hirdetik".

Igy írja ezt a Columbusban megjelenő "Citizen".
E hirre bizonyosan boldognak érzik magukat a munkások és nem hallják gyomruk hangos korgását. Megtöltik gyomrukat prosperitás-hazugsággal és minden rendben van. Egy éve már, hogy a kapitalista újságok ugyanezt állították és állítasukat az "ipar nagy kapitányainak szavaival" igazolták. De jött a nagy pánik és meghazudtolta minden szavukat.

Addig, míg a munkásosztályt elrabolják az általa termelt javak négyötöd részét, mi a fészkes fenékből legyen prosperitás? A prosperitást, éppen úgy, mint a jogot, igazságot, boldogságot, sohasem fogja a kapitalista osztály előidézni; magunknak kell azt megteremtünk az által, hogy kezünkbe ragadjuk a termelés eszközeit.

A ST. VINCENTI APÁK JÓTÉKONYSÁGA.

A "Mount St. Vincent Academy" apácai megrémülve látták, hogy az akadémia lépcsőzetét száznál több rongyos, éhes ember tartja megszállva. Az apácák, akik folyton azt hirdették, — persze teoriában — hogy ők minden alkalommal segítenek a szenvedőkön, mikor arra került a sor, hogy igéretüket beváltás, segítség helyett a rendőrségért telefonáltak. A rendőrség le is tartóztatott vagy harmincat a száz koldus közül, de mivel nem akadt senki, aki vádat emelt volna ellenük, szabadon bocsátotta őket s most a st. vincenti apácák sokat emlegetett jótékonyaságáról elmélkednek.

Kik a lapot nem kapják rendszeresen, levelezőlapon tudassák velünk a következő angol szöveggel:
Editor, Népakarat, 516 E. 6th St., New York.
I am a subscriber of your paper, but I don't get regulary. Please send it to this address:
Név
Szám és utca
Város

Magyarországi hírek.

Fölöszlatták a Vasuti Munkások Országos Szövetségét. Mikor néhány hónap előtt Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter elrendelte a Vasuti Munkások Országos Szövetsége ellen a fölüggesztéssel járó vizsgálatot, világság dolog volt mindenki előtt, hogy a szövetség ellen megindított hajszát hol fog végződni. Tudta mindenki, hogy Kossuth Ferenc nem fog megállni a féltuson s ha már nekivágott az öntudatos vasutasok legelbíbb jogának, egyensúlyi szabadságának, hát keresztül is fog gázolni rajta. És ez most valóra vált: a Szövetséget november 11-én fölöszlatták.

A fölöszlátó rendelet vérehajtsával a miniszter a vasuti és hajózási föfelügyelőséget bizta meg, amelynek részéről Horváth Károly föfelügyelő megjelent a szövetség Garay-utcai helyiségében s a szövetség vezetőségének jelenlétében föllolvastva a rendeletet, a szövetséget fölöszlátottnak jelentette ki.

Kossuth tehát elérte szíve vágyát: a Szövetséget sikerült — legalább egyelőre — eltörölnie. Ez sikerülhetett neki. A kütüzött cél: a vasutasok öntudatának kiirtását azonban nem sikerült elérni. Mutatja ezt az a fölhívás, amelyet a vasutasok kiadtak s amely így végződik: "Vasutasok! Testvérek! Az őrjöngő hatalom burkolt rendeletekkel akar titeket félrevezetni és távolartani attól a párttól, amely ma egyedül küzd az emberiség politikai és gazdasági fölzsabadtásáért, az igazi kulturáért. Ez a párt: a szociáldemokrata párt. Erre az alattomos, gonosz rendeletre feleljetek azzal hogy tömegesen csatlakoztok ehhez a párthoz. A pragmatikában biztosított jogotoknál fogva részt vesztek annak ülésén, gyűlésén, ezzel elősegítitek az elnyomott magyarországi proletáriátus ügyét. Ez fogja meghozni a vasutasok szabadságát is. Vasutasok! Testvérek! Az erőszakos elnyomatás napjaiban legyünk erősek, akkor diadalmasan fogjuk túlnéni elnyomóinkat.

A szabadság klasszikus földje. Bosnyák küldöttség járt Budapesten. Végigáhalta a tisztelegő küldöttség a főváros hatóságait és a miniszterelnökséget. A küldöttség tiszteletére a főváros — természetesen közpénzen — díszedetet adott, amelyen a kormány képviselőiben gróf Apponyi Albert jelent meg. Felköszöntő mondott, amelyen így szólt:
Az a pillanat, mígön felséges királyunk, a magyar trónt bíró dicső elődeire való hivatkozással Bosznia és Hercegovinára terjesztette ki uraldóko jogait, ez a pillanat Bosznia és Hercegovinára nézve a szabadság születésének a pillanata. Magyarország a szabadság egyik klasszikus földje Európának. Az önkormányzat hazája, a vallásszabadságnak és a felekezeti egyetértés hazája.

Jó, hogy néha vagy Apponyi megy külföldre, vagy idegenek mennek Magyarországra, mert ilyenkor mindig megtudjuk Apponyi szavaiból, hogy Magyarországon szabadság van. Egyéből ezt egy sem lehet megtudni.

Ehség. A borkabátosok és papok garázda uralmának gyümölcssei mutatkoznak. Igaz, koplalsóbb áll a nép élete abban az országban, de néha-néha az ehség is fölúti borzalmas fejét. És csodálatos, az utóbbi időkben nem is a Felvidéken, hanem az országban valamelyik jól termő vidéken éheznek a nép, ott, ahol hitbizományok és papi birtokok "adnak kenyeret a népek". Erről híres Bihar megye is, meg arról, hogy alig mulik el egyetlen év, melyben ne pusztítana az éhínség.

Az ehség megint Biharban mutatkozik, hogy azután elterjedjen az egész tejfel-mézszel folyó Alföldön. Krajova nevű község lakosai fordulnak panaszos irással az alispáni hivatalhoz. Arról szól a panasz, hogy a községben most hajtják be az adókat és elveszik ezzel a nép mindent, kenyerét, betévíz falatját. Elmondják a krajovaiak azt is, hogy adószedésnél brutálisan járnak el. Elviszik igazon barmaikat, buraorakát, évi termésüket, olesó áron elköttyavetvélnék mindent. Megtörténi, hogy gyakran a végrehajtó közegek veszik meg az előverezett holmikát. Kérik tehát az alispánt, intézkedjék, hogy az adóbehajtásnál humánusabban járjanak el.

Kik tehát a krajovai nép ehségének az okozói? Elsősorban az a gaz uralom, mely utolsó falat kenyerüket, koldus rongyaiknak utolsó foszlányait is elrabolja; másodsorban pedig önmaguk az okai. Olyan országban élnek, mely bőven terem kenyeret. És ha ilyen országban eltűri a nép azt, hogy szájából is kihúzzák az utolsó falatot hivatalos és hivatalos alakok, úgy megérdemli sorsát.

A St. Louisi Marx Károly Szocialista Munkás Szervezet női osztálya december hó 5-én, szombat este 8 órakor, a south sidei osztály termében, S. Broadway 1717 alatt tartja meg első NAGY MULATSÁGÁT magánhelyiségében. Jó italookról és kitünő zenéről gondoskodott a Vigalmi bizottság.

Külföldi hírek.

A gazdasági válság. Az angol kereskedelmi miniszter utolsó hivatalos statisztikája valóságos riasztó képét nyujtja a gazdasági helyzetnek. Csupán október havában a kivitel 132 millió koronával, a behozatal pedig 168 millió koronával csökkent. A külkereskedelemben beállott hanyatlás tehát csak ebben az egy hónapban kerekén 300 millió koronát tesz ki; ez olyan hanyatlás, mely a válságok történetében szinte páratlan. Ha ez eddig lefolyt tíz hónapot együttesen tekintjük, arra az eredményre jutunk, hogy a behozatal 1104 millió koronával, a kivitel pedig 936 millió koronával csökkent ebben az időszakban. Még aggrasztóbbak azonban ezek a számok, ha részleteiben vizsgáljuk meg a statisztikát. Ennek a statisztikának legszembetűnőbb vonása tudniillik az, hogy a nyers termények behozatalában állott be a legnagyobb csökkenés. Minthogy az angol ipar a nyers anyagok tekintetében jórészt a külföld behozatalára van ráutalva, ez mindenesetre nagy jelentőséggel bír a legközelebbi jövő gazdasági helyzetének megítélésénél. Vajjon élénk lesz-e az ipari tevékenység a jövő hónapban, azt nagyon jól meg lehet ítélni abból, ha vajjon sok ipari nyersanyagot hoztak-e be a jelen hónapban vagy sem. Ez a legrosszabb oldala az elmúlt hónap kereskedelmi statisztikájának. Nincs az az ipari nyersanyag, melynek behozatala nem mutatna föl jelentékeny és sok esetben ijesztő csökkenést. Ez azt jelenti, hogy az összes és döntő iparágak kapitalistái jelentékeny mértékben korlátozni fogják az üzemet, ami ezekkel fogja gyarapítani az utcára vetett munkások számát. Már most is fenyegető magartást tanúsítanak az utcán tüntető, kopláló munkanélküliek tizezei és ha a helyzet a téli hónapok folyamán még rosszabbodik, amint ahogy kétségtelenül rosszabbodni fog, akkor elkekeredtet és komoly léseleményekre kell számítanunk.

Andrée sirja. Léghajón indult az északi sarkra tizenegyzetendővel ezeltől a glecserek borította Spitzbergen-szigetéről Andrée, a norvég mérnök, hogy továbbjusson az északi sarkon azoknál az expedicióknál, amelyek gyalog igyekeztek a hó- és jégvilág belsejébe. Sarnak hívták a léghajót, 5000 köbméter ürtartalmú volt és 89 óra kellett arra, hogy megtöltheték. Barátai, hozzátartozói óva intették a vakmerő kutatót. Senkinek sem tudta vakmerő tervéről lebeszélni. Senki, semmi nem bízta az utárába, csak nagy akarata, szilárd elhatározása és az a hite, hogy egy-két lépéssel előbbre viheti a tudományt. 1897 július 11-én indult el — és azóta ugyiszólván nem érkezett róla megbízható hír. A fölzállást követő napon egy postagalambot bocsátott el, amely hirt hozott róla. Vagy két évvel később Island partvidékén parafában totok találtak a gyermekek. Andrée üzenete volt ehen is a keleti hosszúság 81-ik fokáról. Néhány hónappal később találtak egy bóját, állítólag ugyancsak Andréétől. Egy-két expedició nekiment az északi régióknak, hogy a nyomára akadjanak. Minden hiába. És már meggyökeredezett a emberekben az a hit, hogy a vakmerő norvéggal szaporodott a tudomány vértanuinak a száma. Andrée nagy regényének egy utolsó fejezete járja most be a világ sajtóját. Koppenhágából jött távirat azta a szenzációs hírt rópi világgá, hogy Aalborgba (Jütlandba) az a hír érkezett, hogy ráakadtak az egy évtized eltűnt északsarkai kutatóknak sirjára és értékes följegyzéseire. Egy levél érkezett Storn kapitánytól, a "Juga" nevű hajó parancsnoktól, amely hajó Indian Sicelből Labradorba ment. A levél körülbelül a következőket mondja el:

"Pelops" új-fundlandi gőzessel egyidejűleg érkezünk a Muga-fokhoz. A "Pelops" vezetője, Chalther kapitány, azt beszélte, hogy Labrador sziget északkeleti részében, két kilométernyire a parttól, egy sirhalom talált, amelybe fakerezt volt tűzve Andrée nevével. Chalther megvizsgálta a sirt s benne egy halottan a maradványait találta s mellette pedig egy szekrényt, különböző iratokkal. Hogy hol maradt ez a szekrény, azt Chalther nem akarta megmondani.

Chalther, aki európai ember és eszkimó asszony fia, annak idején expedicióját Grönlandban volt és többször hallotta Andrée nevét említeni. Itt megkérdezte, hogyan írják Andrée nevét, mire egy darab papirt húzott elő, melyen le volt másolva a sarkereszt fölírata. A papíron világosan az Andrée név állt. A sirdombot olyan helyen találták, ahol az eszkimók is ritkán szoktak megfordulni. Hogy hova lett Andrée két kísérője, nem tudják. Erről valószínűleg az iratok adnak majd fölvilágosítást, amelyek a holttest mellett fekvő ládában találtak. Persze az egész világ roppant izgalommal lesi a további hiteles híreket a fölfelezésről és az irományos szekrényről.

CLEVELANDBAN A MAGYAR NYELVŰ NYOMDÁSOK BÉRHARCBA ÁLLNAK MINDEN ÖNTUDATOS NYOMDÁSZ KERÜLJE CLEVELANDOT!

TÁRCA.

BAUER HÁZASSÁGA.
— Irta: Csáth Géza. —

Bauer pont ötök föllett az asztaltól. Összeszedte az akta csomót. Kabátot váltott. A zsebéből kivett egy kézitükört, megnézte a nyakendőjét, átfésülte a haját, megigazította a bajuszát. Végre a sétatálcát a kezébe vette, otthagya a hivatalát.

Egyenesen Telkesékhez ment. Három hét óta nyilvános vőlegénye volt Telkes Malvinának. Annak idején nagy meglepetést keltett mindentől, hogy az öreg Telkes Valér a gögös, klerikális földesur oadafta a leányát Bauer Edének, a fiatal törvénytudóki bírónak, akiről ugyan mindenit beszéltek, hogy nagy jövő vár rá, de az is köztudomású volt, hogy az apja valahol lent Bácskában á parasztnaknak méri a pálinkát. Sokan azt állították, hogy az öreg arisztokratának nagyon megtetszett a hatalmas termetű, piros arcú, elegáns megjelenésű zsidó fiú. Alapjában véve azonban a legfőbb ok az volt, hogy Malvin valami rabszolgai szerelemmel vonzódtott a fiatal bíróhoz.

Bauert igen tehetséges jogásznak tartották a törvénytudóknál, különösen az elnököknek volt a kedvence. Valójában ugy csinálta meg a karrierjét, hogy az emberek gyöngéltve alaposan számolni tudott. Ezért, akik nem ismerték, strébernek tartották, ellenben személyes ismerősei hitet tettek rá, hogy egyike a legszerűnebb, legkedvesebb embereknek. Igazában az ugynevezett közepes tehetségű, rendes emberek fajtájába tartozott. Kitünően vizsgázott mindig és az volt a kedvence eszméje, hogy az emberek életét a saját akaratával, a saját tervei szerint kell megépíteni. Soha nem csalódott. Keményen, erősen dolgozott és a célhoz mindig odaért.

A szobája, akinek esején mindig lefészte a tiz forintot, az édesanyja, akinek minden csüörtökön megirt egy levelet, a törvénytudóki szolgál, akiről megkövetelte, hogy jól kiszellőztesse a hivataloszóbat, — ugyanannak az embernek ismerték Bauert, akinek ő magát tartotta. Pontosan fél hat volt, amikor becsöngetett Telkeséknél.

A szobaleánytól, aki ajtót nyitott, megkérdezte:

— Hol van a kisasszony?
— A szobájában. A méltóságos ur kéreti a nagyságos urat a könyvtárba.

Az öreg Telkes Valér halálhálványan egy karosszékbén várta. Helyel kínálta meg, azután lassan, az ő száraz hangján beszélni kezdett.

.... Kedves barátom, előre is kérem, hogy ne szóljon közbe. Hallgasson végig. Szerencsétlenség történt. Jól tudom, hogy visszakelene adnom önnek a szavát, ha nem tudom én a leányom megvakulna, megkívetülne vagy ha valamilyen baleset következtében elnyomorodnék. Mindezt nem történt meg és mégis vissza kell adnom a szavát. Ö egészéges, mint volt, azt hiszem, az ön szándékai sem változtak, ugy mégis vissza kell adnom a szavát. Kérem maradjon nyugodtan és ezek után hallgasson meg. Malvin tegnap délután kerékpárra ült s elment egy fordulóra a berkenyei útra. Az inas kísérté, mint rendesen. Este hét óra volt, mikor Berkenye alá érték. Sietve visszafordultak, hogy majd fokozottabb tempóban jönnek hazafelé, mert majdnem sötét volt már. Alig jöttek egy kilométert, elpukadt Malvin gummija. Négy gyanus csavargó ment arra az uton. Azok megálltak és nézték, amint Malvin az inással tanácskozott, hogy mit csináljanak. Ittasak voltak, valami idegen dialektusban beszéltek egymással és röhögtek. Malvin azt mondja, hogy ő a következő pillanatban már az inas gépére pattant és teljes erővel hazafelé indult. Hiszen ismeri Malvint. De ugyanakkor az egyik bitang ordítva utána szaladt és a köllük közé hajítottat a botját. Az uton senki se volt. Az inas hátul ketten letepertek, a negyedik szinten Malvin után iramodott. Malvin a géppel elbukott és szaladni kezdett. De utána szaladtak, megfogták, betömtek a száját, az utról az árokba cipelték. Nem teltt bele három perc, hajtott arra Sándor, a feleségem bátyja a fiával. A kocsiya vette észre a dolgot, Sándor leugrott. Mire fölismerte, hogy aki ott ájultan fekszik, az Malvin, akkor már a gázok elfutottak. Két revolver golyót küldött utánuk. Ők hozták haza Malvint. Rögtön, még este elhivatották az orvost. Azt mondta, hogy Malvinnak nincs semmi más baja, de nem leány többé. Sokáig haboztunk, hogy miképen mondjuk el önknek ezt a dolgot. Végre is összesen tíz-tizenkét ember tudhatott a dologról, akik hallgatnak De Malvin határozottan kívánta, hogy hozzak önknek tudomására mindent a legrészletesebben és adjam vissza az adott szavát, amit ezennel megteszek. Most már nem köti semmi a lányomhoz.

Telkes elhaltatott. Bauer le-föl járt a szobában s az arcán sürűn ömlöttek végig a könnyek. Ugy érezte, hogy az élet komiszul elbánt vele. Összeroncolta az ambicióit, a karrierjét, a terveit, amelyek mind eme házassághoz kapcsol-

lódta. Összetörte az egész jövőjét, az énjét, a szerelmét. Kétségbeesett szenvedés nehezédett rá, amelyet elviselni, úgy érte, nem tud. Lehetetlennek látta a menekülést. Azt hitte, hogy a számításai egy vonás nélkül be fognak teljesedni. És most minden rombadőlt. Sohase volt nőbolond, de mindennap gondolt a nászjezsákjára. És részletesen kidolgozta magának a mézeshetek szerelmes kedvteléseit, az első ősz szerelmes melankóliáját, az első gyerek diadalmos örömet és a többi. Most mindez másképp lesz. Nem tudni hogyan, de egészen másképp, rosszul, hibásan.

Bauer az öndotyas, higgadt férfi félbolond módjára járt ide-oda a szobában. Végre lerogyott egy karosszékre és az arcát a kezébe tebetve, siránkozó hangon így szólt:

— Hát én nem tudom, mit lehetne csinálni mostan!

Csuklott, össze volt törve. Így még nem látta senki őt.

Az öreg Telkes közbeszólt:

— Mondom, kérem, Malvin visszaadja önnek a szavát, határozhat tehát, ahogy akar.

— Hol van Malvin, látom kell Malvint! — mondta Bauer fölgorva.

A szobájába menjen.

Bauer mint egy alvajári kőröszültfutott egy sor szobán, azután benyitott Malvin ajtaján. A kanapén feküdt Malvin. Egyedül volt. A leány fekete ruhát viselt. Az arca bájos, piros volt. Nagy fekete szemei mosolyogtak, mint tegnap vagy azelőtt. A szája hasonlított egy kinyílt mályvárózáshoz. Amint ott az ottomán piros szőnyegén feküdt fekete ruhában ez a nagytermetű, édesarcú leány, — maga volt az asszonyi báj és szépség. Nem szólt. Bauer odaosont hozzá és összezecskolta: ezuttal igazában először. A leány átölelte a férfi nyakát, az pedig szinte marta az engedelmes, puha rózsaszín arcot. A leány halkán sirni kezdett.

A férfi megvizsgáltta:

— No ne sirjon jó kislányom. Mit sirunk, mikor nincsen semmi baj. Ki beszél itt bajról? Késő estig ott maradt.

Csak amikor Telkeséktől lejtött és a hideg csillagos éjszakában elindult haza, kezdett benne gondolkodni az igazi lényre: Bauer Ede, a törvényszéki bíró, az élet szerencséskező spekulánsa.

És ezzel a Bauerrel kettesben egy iszonyú éjszakát töltött el otthon.

Hyenéléket irt egy darab papirosra:

— Nem lehetünk sohase boldogok. Az a szerencsétlenség tönkreteszi a boldogságot és betolakodik minden boldog percünkbe. Egy tökéletlen, félig sikerült élet lenne ez számomra. Egészen másképp akartam én ezt és nem tudok belenyugodni, hogy másképp legyen. Nem az előítélet és az ostobaság kicsinyessége az, hanem a számító emberé, akinek a tervei nem teljesültek, holott göröcsösen ragaszkodik a teljesüléséhez. Mit csináljak? Pedig szeretem magat, Malvin, ma jobban, mint valaha....

Sokszor elolvasta és nem tudott folytatást találni. Azután fölgrott, ide-oda futkosott a szobában.

Kétségbeesett küzdelem folyt a két Bauer között. Újra asztalhoz ült, lemásolta a levelt s tisztázatlan hangosan elolvasta. Majd hirtelen összetépte mindkettőt. A hajnal úgy találta, amint az asztal mellett ülve fölöltözve, sápadt, fáradt arccal lámpafény mellett meredt tekintettel nézte Malvin arcképet. Ekkor fölállt, gyöngéden megcsókolta az arcképet, eloltotta a lámpát és ruhástól rádőlt az ágyára.

Azonnal elaludt.

JEGYZŐKÖNYVE

Wm. Glanz, a pateroni Industrial Council 1908 november 1-én, Patersonban (N. J.) tartott konferenciájának.

Délelőtti ülés

Wm. Glanz, a pateroni Industrial Council titkárja megnyitván az értekezletet, ideiglenes elnök és titkár megválasztását ajánlja. Id. elnöké A. J. Francis, id. titkárrá C. H. Chase választották meg.

Francis delegátus elfoglalván az elnöki széket, az igazoló bizottság megválasztását kéri. Az igazoló bizottságba a következők választottak: R. Mc Lure, Wm. Glanz és Randolph Katz. Az igazoló bizottság működése idejére az értekezlet fölüggesztett.

D. E. 11 órakor Francis elnök ismét megnyitotta az értekezletet és az igazoló bizottság nevében Katz az összes delegátusok igazolását ajánlotta.

Igazoltattak:

az 58-ik lokál (üzleti és irodai munkások) 3 küldötté New Yorkból

a 40-ik lokálnak (vegyes lokál) 1 küldötté Patersonból;

a 152-ik lokál (selyemfonó munkások) 4 küldötté Patersonból;

a 218 lokál (vegyes lokál) egy küldötté Philadelphiből;

az 59-ik lokál (szabó munkások) 5 küldötté New Yorkból;

a 113 lokál (érc- és gépmunkások) 1 küldötté Bridgeportból;

a 206-ik lokál (vegyes lokál) 2 küldötté Brooklynból.

A küldöttek igazolása után indítványoztatott az ideiglenes tisztviselők állandósítása. Elfogadtattott.

Indítványoztatott, hogy a délelőtti ülés d. u. 1-ig tartson, a délutáni d. u. 2 órakor nyitassék meg. Elfogadtattott.

A napirend 11 pontban való megállapítása és a beérkezett levelek fölolvása után az egyetemes titkár-pénztárnok és egyetemes végrehajtó bizottság megválasztására került a sor.

Wm. Glanz, A. J. Francis és C. H. Chase jelöltettek titkárrá, de az első kettő nem fogadtatta el s így Chase választott meg.

A végrehajtó bizottság tagjairól R. Mc Lure, R. Katz, A. J. Francis, Ch. E. Trainor, H. Richter és Wm. Glanz ajánlották. Katz nem fogadtatta el a jelölést, a többi öt megválasztott.

A szervezet székhelyéül New York választotta.

Indítványoztatott, hogy választassék három háromtagú határozati javaslatokat kidolgozó, sajtó, szervező és alapszabályokat készítő bizottság. Elfogadtattott és a bizottságok megválasztották. A beérkezett határozati javaslatok a bizottságokhoz usították és az értekezlet folytatása délután 2 órára halasztott.

Délutáni ülés.

Az értekezlet megnyitvatván, az igazoló bizottság a következő lokálok delegátusainak igazolását kéri:

a 417-ik lokál (litván ipari unió) 1 küldötté New Yorkból; a 165-ik lokál 1 küldötté Bostonból; a 753-ik lokál (pipere készítő munkások) 3 küldötté New Yorkból.

A küldöttek igazolása után a délelőtti ülés jegyzőkönyve olvasatott föl és hitelesített.

A határozati javaslatokat készítő bizottság jelentését Katz tette meg és kérte a következő javaslatok elfogadását:

1. Minden az I. W. W. által kiadandó irodalmi termék az Egyetemes Végrehajtó Tanács jóváhagyásával látható el.

2. A konferencia határozatai kötelezők mindaddig, míg a tagság többsége általános lezavazással azokat el nem veti. A határozatok 30 nap alatt kiküldendők s az osztályok szavazatainak eredményéről a központ 60 napon belül értesítendő.

3. Utasítatik az Egyetemes Végrehajtó Tanács, hogy érintkezék a tagsággal egy hivatalos havilap kiadása érdekében, amely lap hivatalos jelentéseket és művelő cikkeket tartalmazna, különféle nyelven.

A határozati javaslatok egyhangulag elfogadtattak.

Ezután Mc Lure foglalta el az elnöki széket, míg Francis a szervezet és az alapszabályokra vonatkozó jelentését megteszi. Az alapszabályokra vonatkozóan a bizottság a következőket ajánlja:

A második szakaszról töröltessék a tisztviselők fizetésének összege s helyébe tétessék, hogy "az egyetemes konvenció által meghatározott összeget kapnak".

Az ötödik szakasznál. Hogy a charter dija a "National Industrial Union"-ok részére 15 dollárban állapítsassék meg; hogy a havi fejadó a "National Industrial Department" részére 3 cent, a lokálok részére 5 centben állapítsassék meg.

A hatodik szakasznál. Töröltessék a 10-ik pont és a tizenegyedik pont utolsó bekezdése és a 11-ik pont így szöjlön: A járulékok előre fizetendők és hogy a testületek és tagok jólállók legyenek, nem szabad 3 hónapig járuléknál többel hátralekben lenniük.

A hetedik szakasz teljesen töröltessék. Minden módosítvány elfogadtattott.

Indítványoztatott, hogy töröltessenek az elvi nyilatkozatból a következő szavak: "vagy kívánna is indosszálását". Elfogadtattott.

A szervezkedésre vonatkozóan a következők határozattak el:

Utasítatik az Egyetemes Végrehajtó Tanács, hogy forduljon támogatásért az I. W. W. tagjaihoz, barátaihoz és azokhoz, akik rokonszenveznek az I. W. W.-val.

Utasítatik az E. V. T. a 6-ik szakasznak a "label"-re vonatkozó részének szigorú betartására.

A konvenció az E. V. T.-ra bizza a tisztviselők fizetésének megállapítását, ami azonban heti 18 dollárt meg nem haladhat.

Utasítatik az E. V. T., hogy vegyen biztosítékot az egyetemes titkár-pénztárnoktól, mihely annak szükségét látja.

Utasítatik az E. V. T., hogy töltsön be minden állást, amely esetleg a konvencióig megüresedik. Küldjön ki szervezőt és választás szerkesztőt, mihelyet erre szükség lesz.

Végül utasította a konferencia a titkár, hogy a konferenciáról szóló jelentést a munkáslapoknak küldje be.

A konferencia ezután befejeztetett.

C. H. Chase,

az I. W. W. egyetemes titkár-pénztárosa.

229 E. 39th St.

New York, N. Y.

ELVTARSAK

Terjesszék a Népakarati-ot.

VÉRES SZTRÁJK PERTH AMBOYBAN.

A Népakarati legutóbbi számában a polgári lapok nyomán hírül hozta röviden a perth Amboyban történt mérszárlást. A hír vétele után rögtön kiutaztam Perth Amboya és másfél napi ott tartózkodásom alatt elég alkalmam volt meggyőződni arról, hogy a polgári sajtó híradásai — bevett szokás szerint — nem felelnek meg a valóságnak. Az első, mivel odaérkeztemkor talákoztam egy hatalmas néptömeg volt, mely templomi zászlók alatt, zenezővel, kurjongatva járta be a várost. Kérdézősködésemmre, hogy minek örvendnek oly nagyon ezek az emberek éppen akkor, mikor munkátsársaikat halomra gyilkolják, amiért egy falat kenyérről többet mertek kérni, azt a feleletet kaptam, hogy egy olasz templomot szentelek föl ma, ezért oly nagy az öröm. Kérve a sztrájk gőcpontjára, Keasbeyre a következőket tudtam meg:

Hónapokkal ezelőtt a krízisre való hivatkozással az összes téglagyártó telepeken leszállították a munkabéreket, de megígérték a munkásoknak, hogy az idők jobbrafordultával újra megkapják régi fizetésüket. A munkások legnagyobb része magyar, de van közöttük nagyon sok tót is. Naponta tíz órát dolgoznak ezek a szerencsétlen rabszolgák a testet és lelket egyaránt megölő nehéz földmunkán és kapnak érte \$1.00—1.10—1.20—1.30-et, sőt vannak gyárak, mint például a "Great Eastern Company", ahol csak 80—90 centet fizetnek. Ezzel szemben az élelmi szerek árai versenyeznek a new yorki árakkal. A munkások végre megunták a koplalást és hivatkozva a polgári lapok híradásaira, melyek szerint a "jólét" már visszatért, követelték fizetésüknek fölemelését \$1.50-re. A gyárosok ezt megtagadták, mire a munkások kivonultak a gyárakból, végigjárták az összes telepeket és, ahol még dolgoztak kényszerítették őket a munka abbahagyására. Még a legmeggröztöttebb kapitalista sem állíthatja, hogy valaki fölizgatta ezeket az embereket. Egyedüli izgatójuk az elviselhetetlen nyomor volt. A sztrájk első két napja a legnagyobb rendben, minden zavargás nélkül folyt le. A sheriff összeszedet még minden cirkefogót Perth Amboyban, fölsküdtette őket "deputy sheriff"-eknek és szétosztotta a gyárakban őrségeknek. A sztrájkolók egész nyugodtan heverészték a gyárak körüli térségen a harmadik nap reggelén, midőn észrevették, hogy egy ember élelmi szerekkel megrakodva halad az egyik gyár felé. Azt hitték, hogy sztrájkőrök részére viszi az ennivalót, tehát üldözőbe vették és épen a gyár kapujánál érték utól. Még mielőtt hozzányulhattak volna, ott tერთ több deputy sheriff és az előlállók megragadva, becipeltek az irodába. Társaik követték őket és követelték, hogy az elfogottakat rögtön bocsássák szabadon Erre egy basászkodásról általánosan ismert magyar forman, Tóth Sándor fölszadalt az emeletre és az ablakon át lövöldözni kezdett a kívülállókra, mire azok megröhtanták az épület. Ekkor a sheriff emberei is elővettek egyvereket és többször a tömeg közé löttek. A lövöldözést folytatták még akkor is, mikor már a munkások futásnak eredtek, magukkal víven sebesülteiket is. A munkások a leghatározottabban tagadják, hogy közülük csak egynél is lett volna fegyver. Határozottan nem lehet megállapítani, hogy hányan sebesültek meg, mert eltitkolják attól való félelmükben, hogy elfogják őket. Közülük három a korházban találtam meg súlyos sebekkel. Egy titkos rendőr állandóan mellettem volt, hogy meg ne szökhessenek. Ezek: Sofián János, gyomrába löttek és fejét bevették rendőrbotokkal. Fölgyógyulásához kevés a remény. Magyarországon felesége és két gyermeke van. Kaposovits Györgynek mindkét lábát szétverte a lakatos Józsefnek kezébe löttek. Két újjat valószínűleg le kell vágni. Egy negyediknek a karját löttek keresztül, nevét nem tudják. Állítólag elutazott New Yorkba. Sebők Józsefnek a kezét löttek keresztül. Feleségével az utcán talákoztam, ki sirva panaszkodott, hogy férjét csütörtökön reggel elfogták és azóta a börtönben van sebes kezével. Az egész városban nem talált egy embert, ki hajlandó lett volna tolmácsnak elmenni. Kérésre Recorder Pickergill rögtön letárgyalta ügyét s miután a gyárosok jelenvolt képviselői nem tudták ellene semmit bizonyítani, szabadon bocsátották. A börtönben találtam Bodnár Jánost is és megvártam míg ügye tárgyalás alá kerül. A gyárosok egy csomó züllött alakot vonultattak föl, kik mind azt vallották, hogy Bodnár vezette a tömeget a gyár megostromlásánál. A recorder azon kijelentésével: "You seem to be a bad man", \$4500 bail alá helyezte és elszállíttatta a new brunswick county jail-be. A katonaság parancsnoka Keasbey-en minden szalont bezárattott és megtiltotta a sztrájkolóknak a gyülekezést. Csütörtök délután a sheriff összehívta őket egy gyűlésre, melyen megjelentek a gyárosok képviselői és a new brunswick püspök utasítására Gross Ferenc magyar, Zielski Pál, tót plébánosok és Perényi Béla, new yorki zászlógyáros. Én elkésvé érkeztem a gyűlés színhelyére és csak a munkásoktól értesültem annak lefolyásáról. A gyárosok képviselői kijelentették, hogy jelenleg

nem emelhetik a munkabéreket, mert az nekik nagy veszteségeket okozna. Ugy a két plébános, mint a zászlógyáros ur, minden ékesszólásukat fölhasználják, hogy a népet rábíráják a munkába való visszatérésre, a régi munkabérek mellett. A munkások ezt visszautasították és kijelentették, hogy folytatni fogják a sztrájkot. A sztrájkolók számát nem lehet pontosan megállapítani, de a legalacsonyabb becslés szerint is többen vannak ezernél. Híre jár, hogy a napokban nagyszámú sztrájkőröt fognak hozni vidékről. Ha ez igaz, úgy előreláthatólag véres összeütközés lesz a munkások és katonák között, kik az egész vidéket megszállva tartják. A sztrájkolók nem lévő katonák a perth Amboy-i szalonokban dözsölnek és a város utcáin mindenfelé részeg katonákkal találkozok az ember.

Ennyit jelenthetek a pénteken estig történetekről. A polgári lapoknak azon híradása, hogy csütörtökön újra összeütközés volt a katonák és a munkások között, nem felel meg a valóságnak. H—g L—s.

A SZTRÁJKOLÓK MUNKÁBA ÁLLTAK.

Mint lapzárta után értesülünk, a perth Amboy-i téglagyárak munkásai hétfőn reggel megkezdik a munkát. A National Fireproofing Company által a városban kiragasztott "figyelmeztetés"-ek szerint, az eddig \$1.05—1.35 helyett 10 órai munkáért a gyár \$1.40-et fog fizetni. A katonaság még mindig örökdiók a telepek körül, de a munkások nem adnak okot semmi zavarrá.

XV. osztály november havi jelentése.

November 12-én tartott tisztújító gyűlésünkön a következő elvtársak választották meg: Titkár Konecsek Imre, pénztárnok Bus István, ellenőrök Schwabenberg Lajos és Kelemen Béla, bizalmiférfi Kalmár István, könyvtárnok és lapmegbíztott Sztarna Péter.

Jelenlegi taglétszámunk 35. Pénztári állományunk \$8.34

A Népakaratiatn szerettünk egy új egy éves és két folytatolagos féléves előfizetőt.

Titkár.

EGYLETI HIREK.

Az első osztályban a folyó hó 21-én megkezdett vita folytatása a december 5-én tartandó rendes havi ülés miatt december 12-én folytatódik. Titkár.

Clevelandban megalakult az állami vezetőség, melynek tagjai a következő elvtársak lettek:

Állami titkár: Timár János, 3536 W. 66th Street.

Pénztárnok: Radó István.

Jegyző: Schultz J.

Ellenőrök: Szász Károly, Blaskó J.

Rendes tagok: Rotleitner G., K. Horváth Zsigmond.

Az állami vezetőség üléseit minden pénteken este 8 órakor tartja.

A clevelandi állami vezetőség, az Ohio államban levő szocialista munkásszervezeteket a karácsonyi ünnepekre, Cleveleandba

ÁLLAMI ÉRTEKEZLETRE hívja egybe.

Ez uton is fölkéri az állami vezetőség a clevelandi központhoz tartozó összes osztályokat, hogy az értekezlet napirendjének fontosságára való tekintettel, okvetlenül küldjenek megbízottakat az értekezletre.

Timár, állami titkár.

A Szocialista Munkáspárt Cook County-i osztálya december 6-án, a Friedman-féle Hallban (Grand és Western Ave.-k sarkán) EGYETEMES PÁRTGYŰLÉST tart, amelyre fölhívjuk elvtársaink figyelmét.

Értesítem a Munkás Betegsegélyző Szövetség I. osztálya tagjait, hogy a titkári teendőket a legközelebbi gyűlésig, azaz december 11-ig, én végzem még. Láng D.

Láng D.

MULATSÁGOK.

Felszólítjuk mindazon elvtársnóket és elvtársakat, kik a december 19-én, a Népakarati javára rendezendő mulatsághoz ajándéktárgyakat adni óhajtanak, sziveskedjenek a Népakarati szerkesztőségében (528 E. 6th St.) azokat átadni. Az Up-town lakóktól Láng D. c. o. Szántó, 224 E. 67th St. veszi át a tárgyakat.

A vigalmi bizottság.

A Szocialista Munkáspárt Cook County-i osztálya (Chicago, Ill.) december 13-án NAGY BÁLT rendez a Grand és Western Ave.-k sarkán lévő Friedman-féle Hallban.

Belépti-díj 25 cent.

Az Oakland és Vidéke Magyar Szocialista Munkás Szervezet 1908 december 5-én, szombaton az American Foreton Building-ben, a Népakarati javára BÁLT rendez.

Belépti-díj férfiaknak 25c, nők nem fizetnek.

REGÉNY.

RASZKOLNYIKOV

(BÜN ÉS BÜNHÖDÉS.)

Irta: DOSZTOJEVSKIJ M. TÓDOR.

Első rész.

(Folytatás) (6)

— Megesett velem.... azaz: hogy érti azt, hogy minden remény nélkül?

— Hát egészen minden remény nélkül, t. i. jó előre tudva azt, hogy semmiből semmi lesz.

Példának okáért jó előre és határozottan tudja ön, hogy ez az ember, ez a legjobb akaratu legjótékonyabb polgár, a világ minden kincsért sem fog önnek pénzt adni, mert — kérem — minek adna? Hiszen tudja, hogy én soha sem fogom neki azt megadni. Részvétből! De Lebezzatnyikov ur, az újabbkori eszmék után indulva kijelentette, hogy a részvét mai nap már a tudomány által meghaladott álláspont s már meg is látszik Angliában, ahol a politikai ekonomia virágzik. Miért adna hát ő? kérdem én. S ime, bárha ezt előre tudja ön, azért ön mégis elindul és....

— De miért indulnék el? veté ellen Raszkolnyikov.

— De mikor sehová, senkihez nem mehet már az ember? Hiszen annyi csak megilleti az embert, hogy mindenkinek el lehessen valahova mennie. Mert van olyan idő, mikor okvetlenül el kell hogy menjen az ember valahová. Mikor az én édes leányom először ment el a sárga bárcával, akkor én is elmentem....

(mert az én leányom sárga bárcából él....) tette hozzá szorongva, bizonyos nyugtalansággal tekintve a fiatal emberre. Sebaj, tisztelt uram, sebaj! folytatta aztán, látszólag nyugodtan, mikor a kármentő mögött a két fiu nyihogni kezdett s a gazda is elmosolyodott. — Sebaj! A fejcsováltságokkal már nem törődöm, mert már minden világos, mindenki előtt s minden titok utóljára is kiderül; és nem megvetéssel, hanem önmegtartóvalással velem ezt. Megvan, hát megvan. "Milyen ember." Bocsásson meg; fiatal ember, képes-e ön.... De nem, világosabban és határozottabban kell szólanom; nem az: hogy képes-e, hanem merőben ön most, mikor így rám néz, határozottan azt mondani, hogy én nem vagyok disznó?

A fiatal ember egy szót sem válaszolt.

— Nos — folytató a szónok szelíden, sőt ezuttal erőteljesebb elgútsággal, bevárva a szobában újra fölhangozott viharzász végét, — nos hadd legyek én disznó, — ő dáma. Nekem állati arcom van, de Ivanovna Katerina, a feleségem igen művelt nő, egy törzstiszt leánya. Hadd legyek én rossz ember, hanem ő fenkölt szellemű s a jó nevelés révén nyert finom érzelmekkel teljes. Azonkívül még.... oh, ha ő megszajnána engemet! Tisztelt uram, kedves uram, hiszen az is szükséges, hogy minden embernek legyen legalább egy olyan helye, ahol őt sajnálják. Hanem Ivanovna Katerina, habár nagylelkű, de nem igazságos.... S bár én magam is belátom, hogy mikor ő viharr zudít rám, hát ezt nem teszi másképpen, mint szíve részvétével (mert, ismétlem, minden harag nélkül, hogy ő viharrt is zudít rám, fiatal ember — erősítette fokozott méltósággal, meghallván, hogy újra kitört a viharzász), de istenen az, hogy ő csak egyszer is.... Nem, nem! Mindez hiábavalóság, nem is lehet róla szólni.... mert nem csak egyszer volt már kívánatos és nem egyszer volt rám panasz, de.... ilyen már a természetem, született marha vagyok.

— De milyen! — jegyzé meg a gazda ásitva. Marmeladov nagy elhatározással ottött öklével az asztalra.

— Olyan már a természetem! Tudja-e uram, tudja-e azt, hogy már a harisnyát is beittam? Nem a cipőt, habár a dolgok rendje szerint ez következett volna előbb, de a harisnyákat, a harisnyát ittam be! A hattyu-prémes nyak-kendőt is beittam; és egy hideg lyukban lakunk s ő ezen a télen meghiűt, azóta köhög s már vért is köpött. Három kisebb gyermekünk van s Ivanovna Katerina reggeltől estig dolgozik, tisztogat, mosogat, mert a tisztaságot gyereksége óta megszokta, aztán a melle oly gyöngös és nagy hajlandósága van a sorvadásra és én ezt érzem! Hát nem érzem én ezt? És mennél többet iszom, annál jobban érzem, mert az ivásban részvétet és érzelmeket keresek.... Iszom, mert kétségbeesetten akarok iránta részvétet érezni! — S erre mintegy kétségbeesetten hajtotta le fejét az asztalra.

— Fiatal ember, folytatta ő, újra fölemelkedve. — én az ön arcában valami busongást látok. Mikor bejött ön, én leolvastam az arcáról, az után azonnal megszólítottam önt. Mert midőn elbáttam önnek életem történetét, nem ezeknek a henylőknek a figyelmét akartam magamra vonni, akik anélkül is tudnak mindent, hanem érző és tanult embert keresek. Tudja meg azt is, hogy az én feleségem egy kormányzósági város nemességi leánynevelő intézetben növekedett föl s kibocsátatásakor nagy gráciával táncolt a gubernátor és más méltóságok előtt, ezért arany érmét és dicséret oklevelet is kapott.

(Folytatjuk.)

EGYLETI KALAUZ.

I. osztály. New Yorki Szocialista Munkásszervezet egyleti helyisége 431 E. 6th St. (Oravetz-féle. "Árpád Hall" első emeleti gyűlésterme). Üzleti üléseit tartja minden hétfő szombatján. Minden szombat este vita vagy felolvasás. Titkár Basky Ferenc, 516 E. 6th St. c. o. "Népakarat", kéhez minden a szerkesztő-érdeklő levelek intézőndők. Vendégeket szívesen fogad a szervezet.

A Chicago Ladies Tailor Local Union, No. 538. I. W. W. Gyűléseit tartja minden hétfő és harmadik keddjén este 7 órákor, 8-10 Clark St.

XXIV. oszt. Berwick, Pa. Elnök: Hoffenberg J. p. és lev. titkár Kórmives J., 1210 2nd Ave., hova minden az osztályt érdeklő levelek intézőndők.

I. N. Y. M. Ifjúsági Kör tánciskolája. ÁRPÁD HALL 431 E. 6th St. New York. Angol-magyar iskola kétszer hetenkint, hétfőn és csütörtökön a LIBERTY HALL-ban 49 Mercer St. Newark, N. J.

Beldegreen budapesti fényképész 32 Avenue C 3-ik u.sarok, New York. Divatos Cipők olcsó ában kaphatók "UNION SHOE CO."-nál. South St. Louis magániskola 321 Marion Street.

MUNKÁS BETEGSGYŐZŐ SZÖVETSÉG.

Ügykezelőség és székhely: E. Pittsburg, Pa. Gyűléseit tartja minden hétfő és vasárnapján d. e. fél kilenc órátkor. Az összes levelek S. Marossy, 405 Arlington Ave., Mt. Oliver, Pittsburg, Pa. küldendők.

Szövetségünk, valamint a Munkás Betegsegélyzők teljeszen különálló egyletek:

A Magyarországi Badosok és Szerelők Szakegylete. 1567 2nd Ave. I. emelet (Uj világ kávéház). Össze- jövetel minden kedden este 8-10 óráig és vasárnap délelőtt 9-12 óráig. I. Elnök Fazekas Lajos, II. elnök Altman Vmos. I. p. ü. titkár, Puchner László, 302 E. 84th St., New York, II. p. ü. titkár, Banczik J. I. jegyző Stark Károly, II. jegyző Willinger Ede. Ellenőrök: Veisz A., Gluck H., Klein K. I. könyvtárnok Schwarz S., II. könyvtárnok Markovits J. Teremőr és lapkezelő Schwarz J.

magyar fogorvos

Dr. BIEBER E. LAJOS magyar fogorvos 383 E. 8th Street Ave. C és D között New York

magyar kávéház és étterem

257 Springfield Ave. Newark.

Wachsman

egydüli és eredeti magyar női és férfi-dívat-áruhaza 86 Avenue A NEW YORK. (az 5-ik és 6-ik utak között) Olcsó szabott árak!

Mrs. J. HOFFMANN, MAGYAR VIRAGÜZLETE

971 SECOND AVE. 51. és 52. utca között N. Y. Elvált mindennemű mulatsági dekorációk, lakodalmi eszközök és temetkezési munkák elkészítését. Mennyegzőnyitkozunk nagy válasszal. Védjéket megrendelés pontosan eszközöltjük.

JOS. BERLOCK FÉRFI SZABÓ

1118 Thirteenth Ave. East Oaklnd, Ca

JAKOBY MIKSA orvostanhallgató Angol Magyar iskoláiban

238 E. 6th St. és 1528 Second Ave. (79th St.) Kitünő oktatást nyerhet az angol nyelvben. Up-town-i iskolám november 17-én nyílik meg személyes vezetésem alatt. Jelentkezni lehet 238 E. 6th St.-i iskolámban. Előadások este 8-tól 10-ig. Havi díj \$2.50 Bővebb felvilágosítás kívánatra.

Katolín János FENYKEPESEZ

3616 N. Broadway, St. Louis Képek felvétele ST. LOUIS időben reggel 8 órátkor este 8-ig rendelkezésként KÉSŐBB is. Nagyobbítások, gombképek és képrámák kaphatók. Kis jegyek 28 drb 25. Kérem a magyarok pártfogását.

Eladok hajó-jegyeket minden vonalra jutányos árban.

Ugyes magyar születésnö

Jergler Paula Budapestén az egyetemen vizsgázott a budapesti klinikán főbába volt, sok évi gyakorlat után tanácsot és segélyt nyújt mindenben. 546 Washington Boulevard, Pauline St sarkán, Chicago, Ill. Telefon West 1394

TULY az egyedüli magyar FÉNYKÉPÉSZ NEWARKON, N. J.

4 West Street. Legfinomabb kivitelű fényképek tucatja \$2.00-tól feljebb. Nyitva ünnep- és vasárnapokon is.

Bevándorlók figyelmébe

ROSTÁSSY REZSŐ 513 E 6th St. NEW YORK. Az elvtársaknak Magyarországból érkező leveleire díjmentesen adok felvilágosítást és kívánatra a hajónál megvárnom őket.

Péter Lajos

„Rákóczi Hall”-hoz címzett Vendéglő. Kávéház és Étterme. 4-ik utca 197, New York. AJÁNLJA KITÜNŐ MAGYAR KONYHÁJÁT. Kitünő italok. Alkalmos helyiség mulatságok, lakadalmak vagy hasonló ünnepélyre. A New Yorki Magyarországi Szocialisták kedvelt gyűlékezési helye. Különböző munkás-lapok az elvtársak rendelkezésére állanak.

JÓZSEF KÁROLY MAGYAR PÉK

615 So. 2nd St. St. Louis, Mo. Megrendeléseket házhoz szállítok. Hajó- és vasutjegyeket eladok, valamint pénzt küldök minden irányban. Telephone 2993-79th

PILÁT F. MAGYAR SZÜLESNŐ

Budapestén az egyetemen vizsgázott, sok évi gyakorlat után tanácsot és segélyt nyújt mindenben. 1443 Ave. A. New York. Bet. 76th & 77th Sts.

RIZSÁK JÁNOS

közjegyző, pénzzárlító és váltó-intézet Főútleit 127 Second St., Passaic, N. J.

Erdélyi Vendéglő

263 9th St. cor. Clementine. San Francisco, Call Friss izletes magyar ételek és italok. Az elvtársak kedvelt találkozó helye. Pool és biliárd asztalok.

Legkedveltebb és legnépszerűbb ROTH SAMUEL

gyógyszertára a Megváltóhoz 125 Ave. A, cor. 8th St., New York, Lillom Crème, lillom szappan és por, szepülők, máj-fojtók, limfóhelyek, pattanások, ráncok eltávolítására Lillom Crème az arcot finomítani, ifjítani, bőriteni, és 40c. szappan 85c. por 65c. összesen \$1.35. Havverszégény ha szűdli a feje, ha gyöngye, ha nincs étvágya, ha ideges, akkor csak a Roth féle China vas-sabott használja, melynek ára 75c. 3 feve 2 dollár. Magyarországból most érkeztek a következők: Anicia Diána, Margit és Erzsébet Crémek és szappanok. Nagy Enyedi Dr. Gross, Dr. Sibilusky kenőcsök és szappanok. Jüno paszta, Speick szappan, Diana és Blaha por, Kalundort, Egri víz, Indaszec, Elsa Fluid, Porti-fel séltasapoz Pserhofer és Kárpáti pilulák és számtalan más szer.

Tessék árjegyzékért írni.

Magyar felvételnek tessék a pénzt előre beküldeni.

Legkedveltebb és legnépszerűbb ROTH SAMUEL

gyógyszertára a Megváltóhoz 125 Ave. A, cor. 8th St., New York, Lillom Crème, lillom szappan és por, szepülők, máj-fojtók, limfóhelyek, pattanások, ráncok eltávolítására Lillom Crème az arcot finomítani, ifjítani, bőriteni, és 40c. szappan 85c. por 65c. összesen \$1.35. Havverszégény ha szűdli a feje, ha gyöngye, ha nincs étvágya, ha ideges, akkor csak a Roth féle China vas-sabott használja, melynek ára 75c. 3 feve 2 dollár. Magyarországból most érkeztek a következők: Anicia Diána, Margit és Erzsébet Crémek és szappanok. Nagy Enyedi Dr. Gross, Dr. Sibilusky kenőcsök és szappanok. Jüno paszta, Speick szappan, Diana és Blaha por, Kalundort, Egri víz, Indaszec, Elsa Fluid, Porti-fel séltasapoz Pserhofer és Kárpáti pilulák és számtalan más szer.

Tessék árjegyzékért írni.

Magyar felvételnek tessék a pénzt előre beküldeni.

Legkedveltebb és legnépszerűbb ROTH SAMUEL

gyógyszertára a Megváltóhoz 125 Ave. A, cor. 8th St., New York, Lillom Crème, lillom szappan és por, szepülők, máj-fojtók, limfóhelyek, pattanások, ráncok eltávolítására Lillom Crème az arcot finomítani, ifjítani, bőriteni, és 40c. szappan 85c. por 65c. összesen \$1.35. Havverszégény ha szűdli a feje, ha gyöngye, ha nincs étvágya, ha ideges, akkor csak a Roth féle China vas-sabott használja, melynek ára 75c. 3 feve 2 dollár. Magyarországból most érkeztek a következők: Anicia Diána, Margit és Erzsébet Crémek és szappanok. Nagy Enyedi Dr. Gross, Dr. Sibilusky kenőcsök és szappanok. Jüno paszta, Speick szappan, Diana és Blaha por, Kalundort, Egri víz, Indaszec, Elsa Fluid, Porti-fel séltasapoz Pserhofer és Kárpáti pilulák és számtalan más szer.

Tessék árjegyzékért írni.

Magyar felvételnek tessék a pénzt előre beküldeni.

Legkedveltebb és legnépszerűbb ROTH SAMUEL

gyógyszertára a Megváltóhoz 125 Ave. A, cor. 8th St., New York, Lillom Crème, lillom szappan és por, szepülők, máj-fojtók, limfóhelyek, pattanások, ráncok eltávolítására Lillom Crème az arcot finomítani, ifjítani, bőriteni, és 40c. szappan 85c. por 65c. összesen \$1.35. Havverszégény ha szűdli a feje, ha gyöngye, ha nincs étvágya, ha ideges, akkor csak a Roth féle China vas-sabott használja, melynek ára 75c. 3 feve 2 dollár. Magyarországból most érkeztek a következők: Anicia Diána, Margit és Erzsébet Crémek és szappanok. Nagy Enyedi Dr. Gross, Dr. Sibilusky kenőcsök és szappanok. Jüno paszta, Speick szappan, Diana és Blaha por, Kalundort, Egri víz, Indaszec, Elsa Fluid, Porti-fel séltasapoz Pserhofer és Kárpáti pilulák és számtalan más szer.

Tessék árjegyzékért írni.

Magyar felvételnek tessék a pénzt előre beküldeni.

Legkedveltebb és legnépszerűbb ROTH SAMUEL

gyógyszertára a Megváltóhoz 125 Ave. A, cor. 8th St., New York, Lillom Crème, lillom szappan és por, szepülők, máj-fojtók, limfóhelyek, pattanások, ráncok eltávolítására Lillom Crème az arcot finomítani, ifjítani, bőriteni, és 40c. szappan 85c. por 65c. összesen \$1.35. Havverszégény ha szűdli a feje, ha gyöngye, ha nincs étvágya, ha ideges, akkor csak a Roth féle China vas-sabott használja, melynek ára 75c. 3 feve 2 dollár. Magyarországból most érkeztek a következők: Anicia Diána, Margit és Erzsébet Crémek és szappanok. Nagy Enyedi Dr. Gross, Dr. Sibilusky kenőcsök és szappanok. Jüno paszta, Speick szappan, Diana és Blaha por, Kalundort, Egri víz, Indaszec, Elsa Fluid, Porti-fel séltasapoz Pserhofer és Kárpáti pilulák és számtalan más szer.

Tessék árjegyzékért írni.

Magyar felvételnek tessék a pénzt előre beküldeni.

Legkedveltebb és legnépszerűbb ROTH SAMUEL

gyógyszertára a Megváltóhoz 125 Ave. A, cor. 8th St., New York, Lillom Crème, lillom szappan és por, szepülők, máj-fojtók, limfóhelyek, pattanások, ráncok eltávolítására Lillom Crème az arcot finomítani, ifjítani, bőriteni, és 40c. szappan 85c. por 65c. összesen \$1.35. Havverszégény ha szűdli a feje, ha gyöngye, ha nincs étvágya, ha ideges, akkor csak a Roth féle China vas-sabott használja, melynek ára 75c. 3 feve 2 dollár. Magyarországból most érkeztek a következők: Anicia Diána, Margit és Erzsébet Crémek és szappanok. Nagy Enyedi Dr. Gross, Dr. Sibilusky kenőcsök és szappanok. Jüno paszta, Speick szappan, Diana és Blaha por, Kalundort, Egri víz, Indaszec, Elsa Fluid, Porti-fel séltasapoz Pserhofer és Kárpáti pilulák és számtalan más szer.

HIRDETESEK.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Skultety Matyas

FINOM FÉRFI- ÉS NŐI-RUHA KÉSZÍTŐ Javítás és tisztítás a legújtanosabb ár melkett készítik. 283 N. Ashland Ave. Chicago, Ill.

FINTA MIHÁLY,

BORBÉLY ÉS "ODRÁS" 516 E. 6th Street, New York.

Elsőrendű magyar zenekar

Phone 3713 Bálókra, lakodalmakra és egyéb mulatságokra alkalmas termek beéradandók. MINDEN ESTE HANGVERSENY PARK CASINO Lipman J. tulajdonos KÁVÉHAZ ÉS ÉTTEREM 606-610 California Ave. Chicago, Ill. a Division St. északkeleti sarkán, a Humboldt Park-kal szemben. Belföldi s importált magyar borok, likőr és szivarok. Elegáns kávéház.

Legkedveltebb és legnépszerűbb ROTH SAMUEL

gyógyszertára a Megváltóhoz 125 Ave. A, cor. 8th St., New York, Lillom Crème, lillom szappan és por, szepülők, máj-fojtók, limfóhelyek, pattanások, ráncok eltávolítására Lillom Crème az arcot finomítani, ifjítani, bőriteni, és 40c. szappan 85c. por 65c. összesen \$1.35. Havverszégény ha szűdli a feje, ha gyöngye, ha nincs étvágya, ha ideges, akkor csak a Roth féle China vas-sabott használja, melynek ára 75c. 3 feve 2 dollár. Magyarországból most érkeztek a következők: Anicia Diána, Margit és Erzsébet Crémek és szappanok. Nagy Enyedi Dr. Gross, Dr. Sibilusky kenőcsök és szappanok. Jüno paszta, Speick szappan, Diana és Blaha por, Kalundort, Egri víz, Indaszec, Elsa Fluid, Porti-fel séltasapoz Pserhofer és Kárpáti pilulák és számtalan más szer.

Tessék árjegyzékért írni.

Magyar felvételnek tessék a pénzt előre beküldeni.

Legkedveltebb és legnépszerűbb ROTH SAMUEL

gyógyszertára a Megváltóhoz 125 Ave. A, cor. 8th St., New York, Lillom Crème, lillom szappan és por, szepülők, máj-fojtók, limfóhelyek, pattanások, ráncok eltávolítására Lillom Crème az arcot finomítani, ifjítani, bőriteni, és 40c. szappan 85c. por 65c. összesen \$1.35. Havverszégény ha szűdli a feje, ha gyöngye, ha nincs étvágya, ha ideges, akkor csak a Roth féle China vas-sabott használja, melynek ára 75c. 3 feve 2 dollár. Magyarországból most érkeztek a következők: Anicia Diána, Margit és Erzsébet Crémek és szappanok. Nagy Enyedi Dr. Gross, Dr. Sibilusky kenőcsök és szappanok. Jüno paszta, Speick szappan, Diana és Blaha por, Kalundort, Egri víz, Indaszec, Elsa Fluid, Porti-fel séltasapoz Pserhofer és Kárpáti pilulák és számtalan más szer.